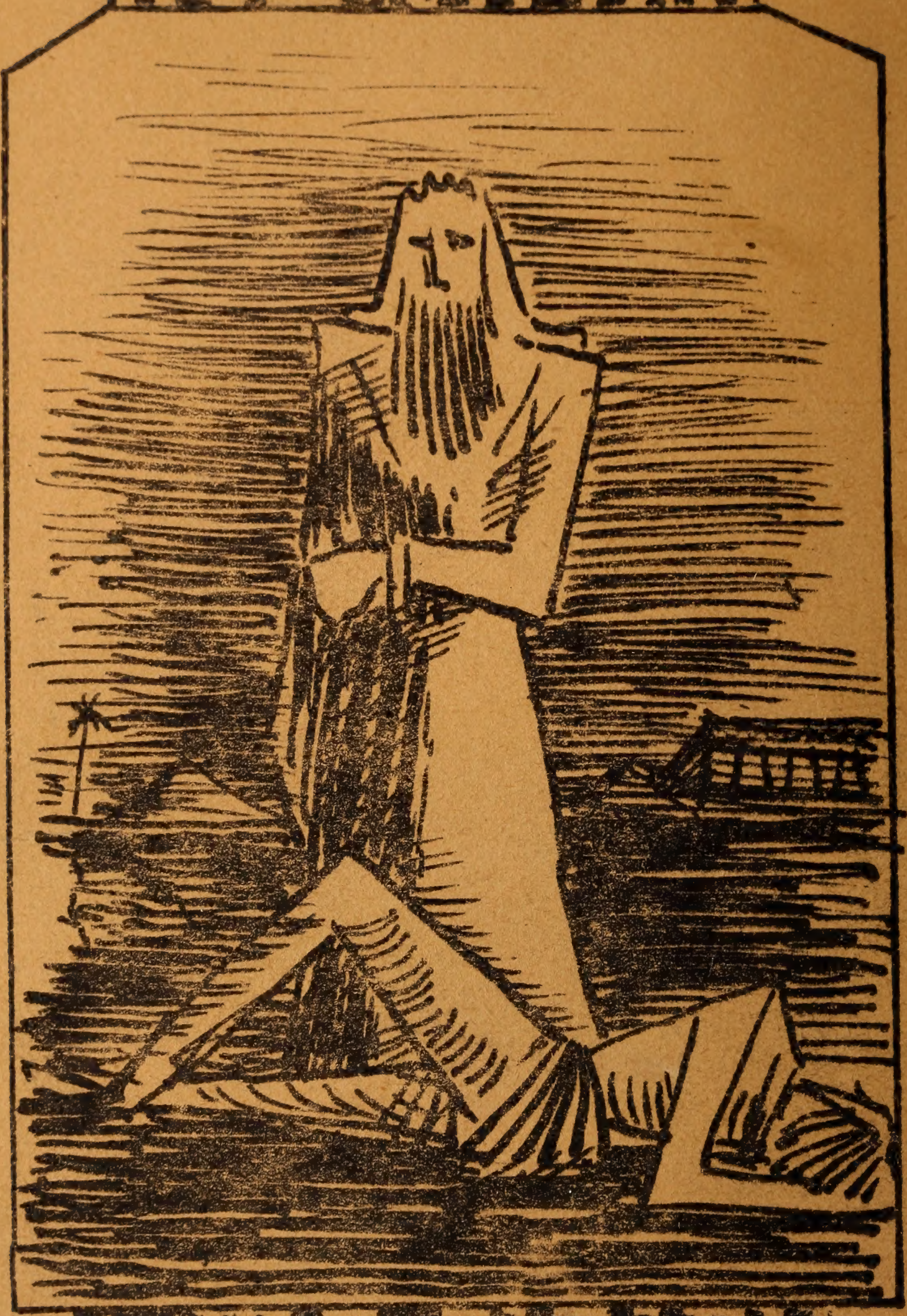
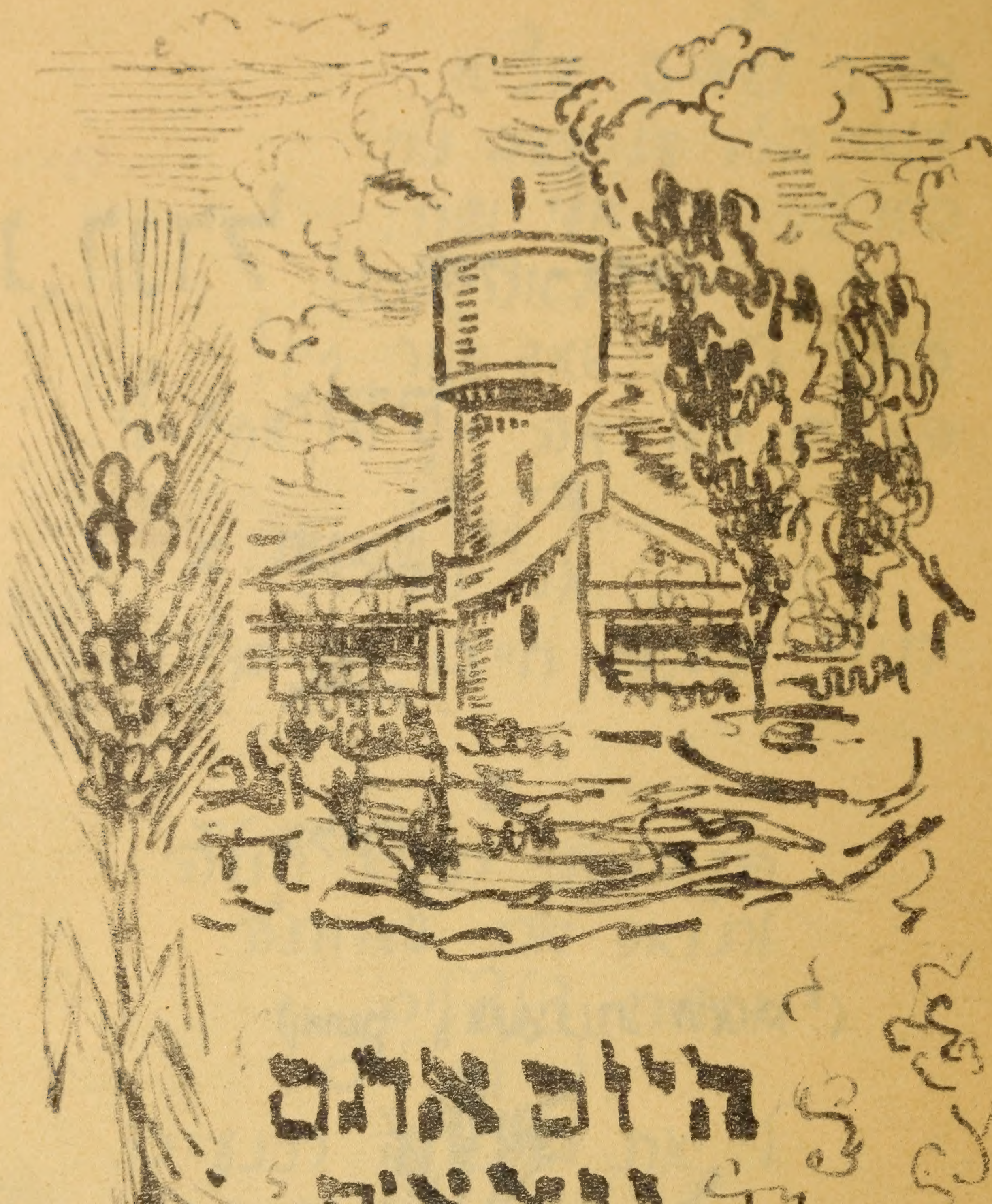
הגדה של פסח

אפיקים תש"א

היום אתם
יוצאים
בחדש האביב

ג. הנדל (1685 - 1759)

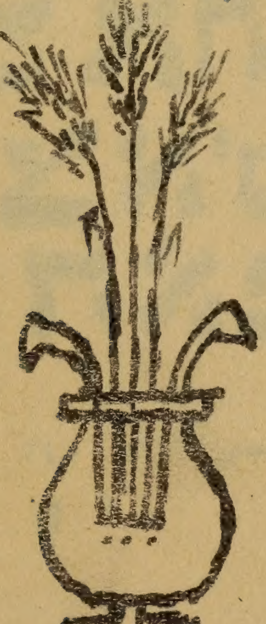
א. אריה.

ב. מנואט.

ג. אריה.

ד. אלגרו.

(מתוך „אנגינות האים")

א.

בקר לשדה אצא
עוד הטל על עשב נח,
בא צפריר אלי ושח:
באה, באו!
בקר טוב! שמש, אור, זיו!
העולם כלו מה "ג, הו, מה "ג!
דין, דין,
מה נעים!
תגל תבל, חיים יפים!

ב.

פעמונית תשא קולה
ותלמט את שמרתה
ובשיח צלצלים,
לי, לה, לים!
לי את בְּרָכָתָהּ תנעים.
תגל תבל, יפים חיים, מה יפים,
צליל צליל,
זיו וגיל!
העולם כלו יפה, הוא!

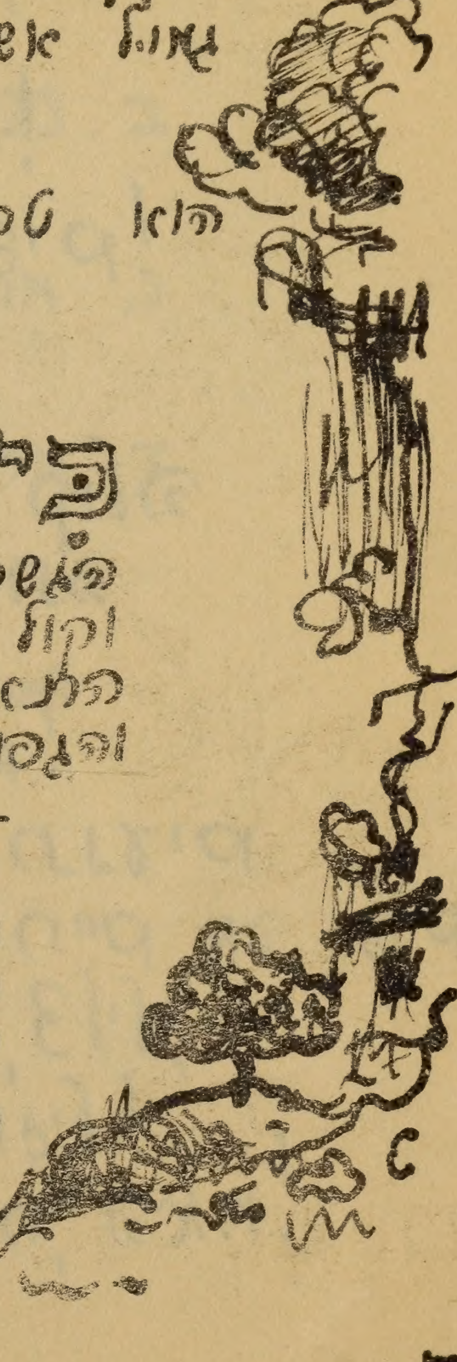
ה.

משאים גשם יֵר
חִצֵּי זהב על העיר
קול ורגן מלאה כל התבל
בשאש פה עוף ופרח ירן, יגל,
הפ כלם לכלם
מה יפה הוא העולם?!

ו.

גאול אשרי אלי יביאו?
לו לו,
שר לבי...
הוא טרם בא ילד אובי!...

(שיר מאת מַהְלֶר (1860-1911)

כִּי הנה הסתו עבר,
הגשם חלף הלך לו
וקול התור נשמע בארצנו,
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח.

לכה דודי, נצא השדה
נלינה בכפרים, נשכימה לכרמים,
נראה אם פרחה הגפן,
פִּתַּח הסמדר,
הֵנֵצוּ הרמונים?

(מתוך „שיר השירים")

דודי לי ואני לו,
הרועה בשושנים.

ענה דודי ואמר לי:
קומי לך רעיתי,

נצאה השדה,
נשכימה לכרמים,

דומה לצבי
או לעפר האילים

הַגֶּשֶׁם, הַגֶּשֶׁם
חָלַף, הָלַךְ לוֹ,
עֲנָנִים הִתְפַּזְּרוּ וְאֵינָם...
שָׂדוֹת מוֹרִיקִים וּמְשַׂגְשְׂגִים!

טל.

(הגיד) ליל פסח, כל העולם כלו אומר
הלל, כי בלילה הזה אומרות הטללים ([illegible])

טַל, תֵּן לִרְצוֹת אַרְצָךְ
שִׁיתֵנוּ בְרָכָה בְּדִיצָךְ
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצָךְ
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ —
בְּטַל

טַל, צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת,
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת —
בְּטַל

טַל, וְשֹׂבַע מַלֵּא אֲסָמֵינוּ
הַבָּעַת תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ
דּוֹד כְּעֶרְכְּךָ הַעֲמֵד שְׁמֵנוּ
גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ —
בְּטַל

טַל, בּוֹ תְּבָרֵךְ מָזוֹן
בְּמַשְׁמַנֵּינוּ אַל יְהִי רָזוֹן
אַיֻּמָּה אֲשֶׁר הִסַּעְתָּ כַּצֹּאן
אָנָּא תָּפֵק לָהּ רָצוֹן —
בְּטַל

טַל, יַעֲסִיס צוּף הָרִים
טְעַם בִּמְאֹדְךָ מֻבְחָרִים
חֲנוּנֶיךָ חַלֵּץ מִמַּסְגְּרִים
זִמְרָה נַנְעִים וְקוֹל נָרִים בְּטַל.

הֲבָאַת הָעֹמֶר.

השמש במערב יורדת שוקעת,
כסו השמים אודם חכליל;
צעירות יהודה נוהר העם
בקול מצלות ובקול חליל,
תרועת גיל נשאה באויר,
קול ששון, קול רנה ושיר.

השדה בשבליו עומד לקציר
כל שבולת מלאה שעורים
„בא השמש?" – הקוצר ישאל,
„האיך צור?, ובדה המגל?" } הן והן!
„חזקה גו! – יוסיף וישאל } ויענהו הקהל.

המניפים: „עומר תבואה חדשה!"
המקבלים: „מהו העומר בידך?"
המניפים: „ברכת אדמה ועמל
עומר תבואה חדשה!"
הכל : „עומר תבואה חדשה!" (3 פ')

שנת תבואה חדשה
מביאה ברכת אדמה,
נושאים אלומה בך,
יקבינו-תירוש, יצהר!

(המלים: א.ט., המנגינה: ש. פוסטולסקי)

העמר.

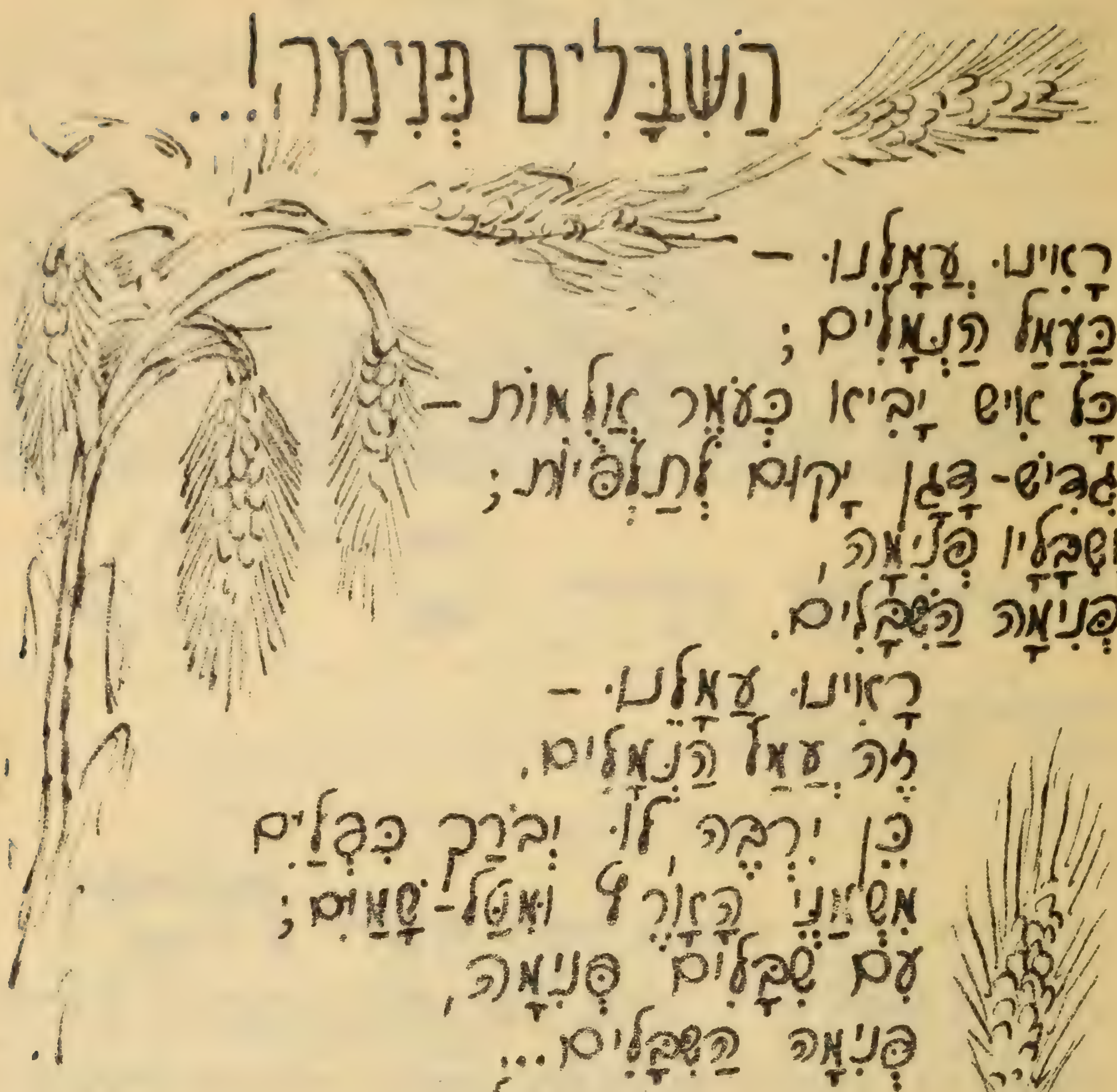
עמר, עמר בן-קמה,
גו בירכת האדמה
הוא יביא הלום
וינף תנופה לרום.

מבאר-שבע ועד דן
חג חטה וחג דגן,
פה יגל יוגב בשר
בתנובת העמר.
עמר...

יברך כל פיו שפי
פרי עמל, עמל ידי
בשורה באה מאשר
קול ששון ונאמר:
עמר...

(המלים: [illegible], המנגינה: ש. פוסטולסקי)

השבלים פנימה!...

ראינו עמלנו —
כעמל הנמלים;
כל איש יביא כעמר אלמות —
גדיש־דגן יקום לתלפיות;
ושבליו פנימה,
פנימה השבלים.

ראינו עמלנו —
לא עמל הנמלים.
כן ירבה לו ויברך כפלים
משמני הארץ ומטל־שמים;
עם שבלים פנימה,
פנימה השבלים...

ראינו עמלנו —
הוא עמל הנמלים—
שמרו, צפון אחים אוגרי־הבר
ליום מצור יעוט אויב וצר —
השבלים פנימה,
פנימה השבלים!—

(המלים: לוי בן־אמתי)

(המנגינה: ש. פוסטולסקי)

הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם יַחַד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ: הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ. וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ

בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה - אֶת פִּתֹם
וְאֶת רַעַמְסֵס וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן
יִפְרֹץ. וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם
אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ.

(שמות א, ג׳-י״א.)

6

עבדים היינו לפרעה במצרים.

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיְבַקֵּשׁ פַּרְעֹה לַהֲרֹג
אֶת רַבֵּנוּ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן.

(שמות ב)

אמי קִבְּלָה את הדברים אחד אחד
ואמרה אותם, מקנתה אמקנתה, כך אמי לכל
ואני אמרתי את הדברים לי:
ויבכר אל אשה אלין יבכר:
לך, שוב אל בריאה ועשית לי גם.
היאמת איך יעשה גם?" —
את העובדים ואת העמלים תקרא אליך,
את כל אלה אשר יעבדו אצבועה ואת פרך
ואשר ירדו תחת יד נוגשים ופקידים ואני
להם בלתי אם לב וכלב המה אדם רגש

ודברת אליהם, והוצאת אותם מבית העבדים וגאלתם, ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית אותם לעם.

ויש אשר יעשה האדם פתם ורעמסס ויש אשר יבנה ענקים בשאים, את הפיראמידים ואת האובליסקים, ויש אשר יציב ספינכסים לנצח נצחים ואולם כל אלה אֶפֶס וכל הבריאות האלה כאין וכאפס מול הבריאה הגדולה — בברא אדם עם, ואתה תברא לי עם!

לך, בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים — ואמרת אליהם, כי אומללים המה — והם לא יבינו, ואמרת אליהם, כי עבדים הם — והם לא ידעו, וכי גדול עניָם וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם — והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם ברחק יד על כל לחצם ועל כל עניים וגאלת אותם.

ועם רב יאסף אחריך מקרב ארצך אשר לא יספר ואשר לא יספֹר, ומקרב כל העם מסביב, אשר כה מר להם, והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטין.

ועשית מן התולעים — אָדָם,
ומן האדם ——— עָם,
ומעפרות חול — אֶרֶץ.

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ בְּטֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל שִׁכְמָם

וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם.

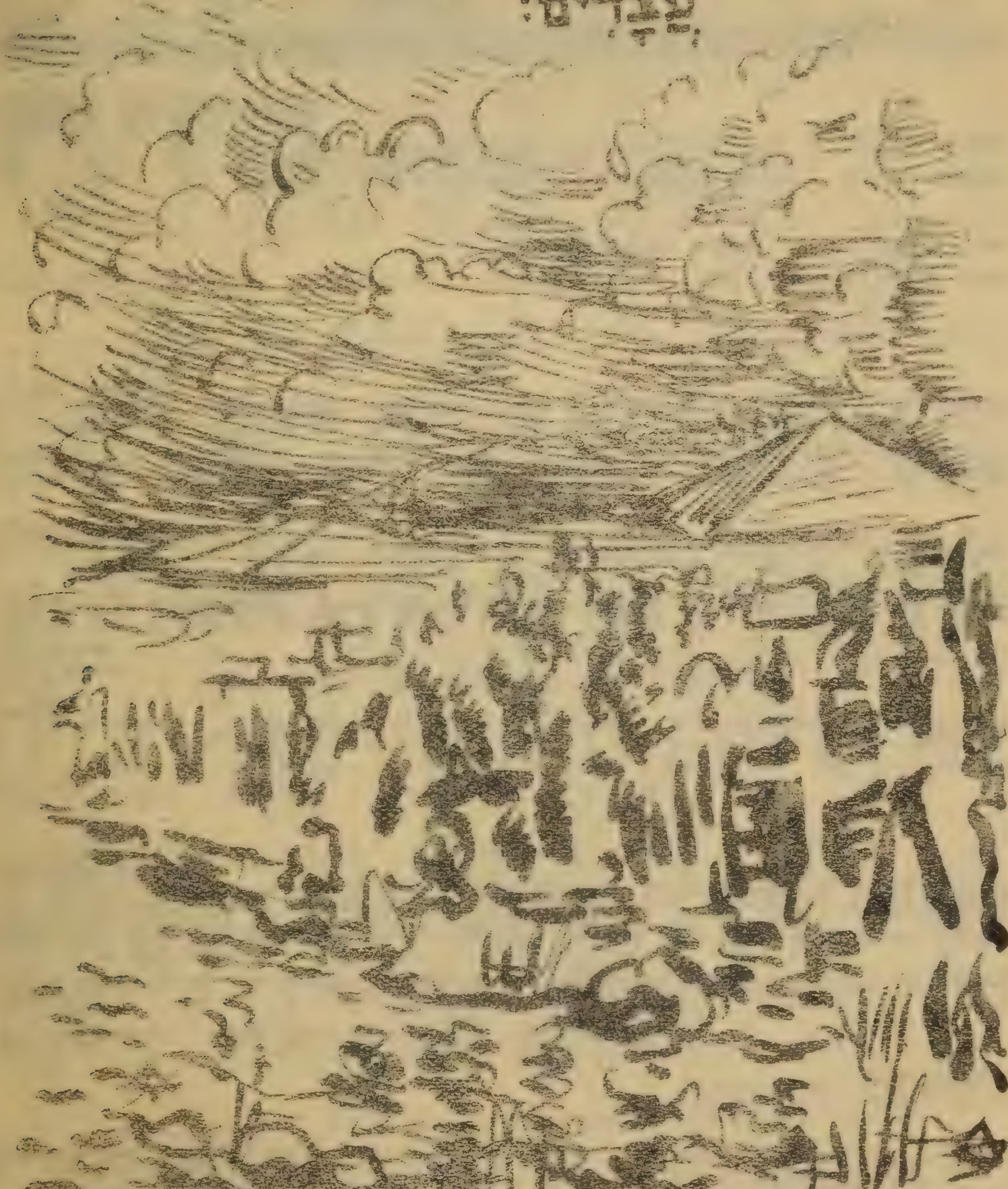
היום אתם יוצאים בחדש האביב

וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

(שמות י"ב, ל"ט)

היום אתם יוצאים בחדש האביב

ויאמר משה לעם:
זכור את היום הזה אשר
יצאתם ממצרים מבית
עבדים:

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר, פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה: ויסב את העם דרך המדבר ים-סוף, ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת כי שלחנו את ישראל מעבדנו. וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים:

(שמות י״ג, י״ד)

תניא, היה רבי מאיר אומר: בשעה שישראל היו עומדים על שפת הים היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר: אני יורד תחלה לים, וזה אומר: אני יורד תחלה לים. קפץ שבטו של בנימין וירד תחלה לים, והיו שרי יהודה רוגמים אותם. אמר לו רבי יהודה: לא כך היה המעשה, אלא זה אומר: אין אני יורד תחלה לים, וזה אומר: אין אני יורד תחלה לים; קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחלה.

(סוטה ל״ז, [illegible])

ויבאו בני ישראל בתוך הים, במעבר בתוך הים ביבשה. וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה, רכבו ופרשיו אל תוך הים. וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו.

(שמות י״ד)

9

ויעברו בתוך הים

ומצרים רודפים אחריהם.

בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא להטביע את מצרים בים עמד עוזא שר של מצרים ונשתטח לפני הקב"ה ואמר לפניו: רבונו של עולם, במדת הרחמים בראת עולמך, למה אתה רוצה להטביע את בני?

מיד כנס הקב"ה כל פמליא של מעלה ואמר להם: היו דנים ביני ובין עוזא שר של מצרים. — התחילו שרי האומות מלמדות סניגוריא על מצרים. כיון שראה מיכאל כך, רמז לגבריאל וטס למצרים לבנה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד מת שנקברו בבנין, ובא ועמד לפני הקב"ה ואמר: כך שעבדו את בניך!

מיד ישב עליהם הקב"ה במדת — הדין וטבעם בים.

(מדרש אבכיר, מגלה)

אותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה. אמר להם הקב"ה:

מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני.

וַיֵּלְכוּ שְׁלשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם, וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת אֶת הַמַּיִם מִמָּרָה, כִּי מָרִים הֵם. וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה: מַה נִּשְׁתֶּה?

וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ. מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ מֵעֵבֶר אַרְנוֹן גְּבוּל מוֹאָב וּמִשָּׁם בְּאֵרָה.

אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת:

עֲלִי בְאֵר —

עֱנוּ לָהּ

(במדבר כ"א)

וַיִּחַן בְּמִדְבַּר פָּארָן...

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאוֹנְנִים וַיֹּאמְרוּ:

מִי יַאֲכִילֵנוּ בָּשָׂר, זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם, אֵת הַקִּשֻּׁאִים, וְאֵת הָאֲבַטִּיחִים, וְאֶת הֶחָצִיר, וְאֶת הַבְּצָלִים, וְאֶת הַשּׁוּמִים...

וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה, אֵין כֹּל...

הֲלֹא זֶה הַדָּבָר, אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם לֵאמֹר: חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת מִצְרַיִם, כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר.

לוּ גָוַעְנוּ בִּגְוַע אַחֵינוּ לִפְנֵי ה' וְלָמָה אֶת קְהַל ה' אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה, לָמוּת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירֵנוּ...

וְלָמָה הֶעֱלִיתֻנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הָרָע הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם אַיִן לִשְׁתּוֹת...

(במדבר כ"ה)

10

קוּמוּ תּוֹעֵי מִדְבָּר

בֹּאוּ אִתּוֹךְ הַשְּׁאָגָה
עוֹד הַדֶּרֶךְ רַב, עוֹד רַבָּה הַמִּלְחָמָה
רַב לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה,
וְלִפְנֵיכֶם פְּרוּשָׂה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה, רְחָבָה.
רַק אַרְבָּעִים שָׁנָה נִתַּע בֵּין הֶהָרִים
וּבַחוֹל טָמְנוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא פְּגָרִים.

אך נא יעזרונו פארי בעמלים
שבצבורתם אתו – נפסח על החללים!
ירקדו בקולם סרוחים על צרורתם,
שבכתפם נשאו מאלפים אותם.
יאפק לאו חלואם חלום לב בקליו, שואים,
דורים אליי כאו רבים ועצואים...
זה היום או אחר יחלק כום קדים
גם בקציר גופת אגורן בעבבים.

קומו, אחים נדים, עזבו את הפזורה!
אך אל יעל קולכם, דרכו זה במצרה;
מן גבורכם ירשו אפר ועפרו
איש ואיש בלבבו ישא הם פעמיו,
איש בלבבו ישא קול אלהים עובר:
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר!
לא! לא לחם קלקל, אין ויין שמים –
לחם עצב תאכל, פרי עמל-ידים!
לא! לא אהל תבוא, זוית מקום –
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי אלהים המזכר תרות השמים
זה לעולם עולם גמול תחב-ידים.
אלהי יעל בשמו הוא הפדה –
תרגע תרות שלא ארץ יפה-פיה.

ח.נ. ביאליק.

חַי אֲנִי, כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרוֹאִים אֶת אוֹתוֹתַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי, בַּמִּדְבָּר יִכְלוּ פִּגְרֵיכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה - וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רוֹעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תֹּם פִּגְרֵיכֶם.

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם. עֲיָנֹת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר. אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ. אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם.

מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ –
מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ.

כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל –
כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח:

הָשַׁתָּא- עַבְדֵי, לַשָּׁנָה הַבָּאָה-בְּנֵי-חוֹרִין!

על הגפן
ועל פרי הגפן
ועל תנובת
השדה ועל
ארץ חמדה
טובה ורחבה
שנחלו אבותינו
ואנו לאכל
מפריה ולשבע
מטובה.

דברים ל״ד

ויעל משה מערבת מואב אל
הר נבו ראש הפסגה אשר על פני
ירחו ויראהו יהוה את כל הארץ
את הגלעד עד דן ואת כל נפתלי
ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל
ארץ יהודה עד הים האחרון
ואת הנגב ואת הככר בקעת ירחו
עיר התמרים עד צער ויאמר יהוה
זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם
ליצחק וליעקב לאמר לזרעך
אתננה:

אַחַי בָּגְדוּ כְמוֹ נָחַל,
כַּאֲפִיק נְחָלִים יַעֲבֹרוּ.
כִּי טוֹב קִוִּיתִי - וַיָּבֹא רָע,
אֲיַחֲלָה לְאוֹר וַיָּבֹא אֹפֶל.
וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים -
קִדְּמֻנִי יְמֵי עֹנִי.
(איוב)

קול הנחשת הרדים כדם,
מבשר ומשאיג:
"אל היהודים!" - טירה לטירה
גו אל גו תריע.
וברחובות קהל איכרים,
אֻמנים, פרשים,
נאקות חלל, בכי עוללים,
קול תחנוני נשים;
שברי-כלים, קרעי-בגד,
כתמי-דם ברפש,
קול הקוראים: הַכּוּם, שַׁחֲטוּם!"
מחריד לב ונפש.
פני להבים שהתפתלו
פני אובדים פניהם,
[illegible]
[illegible]

אחי בני ציון, הנמצאים בפזרה בכל תפוצות הגולה,

אתכם אני גם הלילה הזה בהסבי עם חברי בליל סדר פסח זה.

אתכם אני, אחי היושבים בנכר, אוכלי לחם הלחץ בשאמון והשותים את מי המרורה בדאגה עת שונאכם האכזר עומד בפתחכם.

44

מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם
וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה,

וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה
חַלְלֵי בַת-עַמִּי;

עַל הֶהָרִים אֶשָּׂא נְהִי,
עַל נְאוֹת מִדְבָּר-קִינָה.

(מתוך „ירמיהו")

(המנגינה מאת י.ס. באך)

צא ולמד, מה בקש לבן הארמי
ומה בקשו אחרים, אשר
שאותיהם לגיון: אבל את
יעקב והעם נוהו, יראם ו
ולא ימאלו תולעת יעקב; וכאשר יענו, כן
נפרץ, כי לא אכבה רוח ישראל. כאז, כן עתה
לא נכחד האורי ויצר החופש אחדנו חי.
יצר החופש, תשוקת ישראל זו, לידת
השעבוד בעת תבכה ותגרש אורה אל העולם.
עוד באצרים בשורת הדרור לרבים הבאנו.
ובגלותנו עוד רב אותנו הגלינו.
כאז, כן עתה גם הדרור יגנו תשא
ובאלו גרוננו על תורה מחדש נכריז:

תורת חיים חדשה, משפט
אחד לכל אדם עלי אדמות.

(פ.3)

גורלנו

עם תנוף החמה של האדם המשתחרר, בכל מערכות האנושיות, שם היינו; בכל שדה קטל של מרדנים, בכל „לגיונות מכבים" של כל העמים וכל הדורות — על גרדום ועל מוקד, מרתפי-כלא ועל בריקדות.

(א. בילינסון)

והיא שעמדה לאבותינו ולנו

שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו,
אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותנו...

(מתוך ההגדה)

פסח!

עם שומר בחשק אלפי שנים את יום צאתו
מבית עבדים ודרך כל מסלות השעבוד והגטו
והאינקויזיציה והשואה והפרעות נושאת
האומה בלבה את הגעגועים לחופש ולציפיה אותם
לימי בטחון שאי, אשר לא יפסח על כל נפש
ישראל, על כל נפש עניה ואובדה!
אבות אל בנים דרך כל הדורות
נמסר דבר יציאת מצרים וזכרון זה
שאיננו מחוויר ואיננו נדהה.
„בכל דור ודור חייב אדם לראות את
עצמו כאלו הוא יצא ממצרים."

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר
חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת
אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרָיִם.

(ג.כצנלסון)

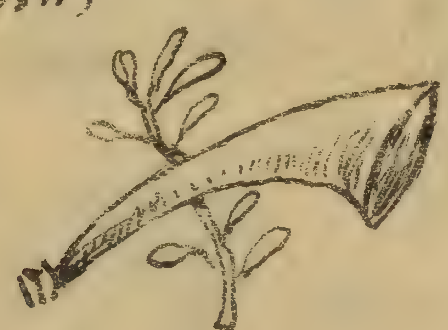
ליל

סדר פסח זה, שנת התש"א הוא השישי על אדמתנו בקבוץ אפיקים, שנה תשיעית לפרץ מי הירדן על אדמת כנרות ולאפיקיה וישקו כל רגב צחיח אשר חכה לגאולה.

ואמרתם אחים:

תאור לנו הדרך בחג חרות זה, בליל סדר פסח הוא השבעה-עשר בקבוצנו מיום היותו קבוץ „השומר-הצעיר" מס.ס.ס.ר מפוזר לפלוגותיו עדי התרכזו באפיקים.

וְהוֹצֵאתִים מִן הָעַמִּים,
וְקִבַּצְתִּים מִן הָאֲרָצוֹת,
וַהֲבִיאוֹתִים אֶל אַדְמָתָם
וּרְעִיתִים אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
בָּאֲפִיקִים וּבְכֹל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.
(יחזקאל ל"ד, י"ג)

וַיְדַבֵּר דָּוִד אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת:

כִּי אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי-מָוֶת, נַחֲלֵי-בְלִיַּעַל יְבַעֲתֻנִי,
חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי, קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי-מָוֶת;

וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי-יָם, יִגָּלוּ מֹסְדוֹת תֵּבֵל:

קרב

יום אשר הוא לא יום ולא
לילה; הוי תאיר כאור יום
חשכת הלילה!
שומרים הפקד לעירך
גם ביום וגם בלילה!

ויהי בחצי הלילה...

חד-גדיא.

מעשה בגדי, מעשה בגדי,
שמעו, אבות, בנים!
יהיה, גדולים, מוסר לכם,
תענוג לכם, קטנים
חד-גדיא, חד גדיא!

אבינו הזקן הלך
לשוק לפני שנה
וגדי לבן, יפה וצח
בשני זוזים קנה. -
בא החתול הגזלן
ויארב בגיא,
נעץ בגדי את צפרניו
ויטרפנו חי.
מעשה בגדי...

כעס הכלב על החתול,
אשר שפך הדם
בקצף התנפל עליו
ויחנקהו שם;
אך המקל ששם עמד,
רגז מאד, מאד על זה
על כלב זה קצף פתאום
ויחבטו יפה.
מעשה בגדי...

(המלים: פישמן)